

Sociale Raad Tilburg
Postbus 1443
5004 BK TILBURG

Gemeente Tilburg
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 90155
5000 LH TILBURG

Tilburg, 13 mei 2016

Betreft: Aanbesteding Hulp aan Huis 2017
Kenmerk: 16/013

Geacht college,

Hierbij ontvangt u de door u gevraagde reactie op het 'Concept Collegeadvies aanbesteding Hulp aan huis 2017'.

Beoogd effect

De Sociale Raad Tilburg onderschrijft van harte het beoogd effect zoals dat in het 'Concept Collegeadvies aanbesteding Hulp aan huis 2017' verwoord staat, namelijk 'continuïteit borgen voor Tilburgers (en hun hulpen) die gebruik maken van Hulp aan Huis en hiermee het bevorderen van de zelfredzaamheid van Tilburgers met beperkingen'.

Daarom verbaast het ons dat vervolgens een vrij financieel technische uiteenzetting volgt waarbij een oplossing gezocht wordt voor het structureel financieel tekort dat er vanaf 2017 ontstaat. Uiteraard moet daar een oplossing voor gezocht en gevonden worden. Vanuit die optiek is het een duidelijk verhaal.

Sociaal domein

Hulp aan Huis is een onderdeel van het sociaal domein. Wat wij missen is een visie op het sociaal domein waar Hulp aan Huis een onderdeel van is en van waaruit de komende problemen met de financiering ervan beoordeeld worden. Daardoor worden er nu geen relaties gelegd met andere levensterreinen van inwoners, ook niet bij het zoeken naar oplossingen. Mensen met Hulp aan Huis hebben soms meerdere problemen en hulpvragen. Het is zinvol te onderzoeken of combinaties met andere regelgeving en/of wetten nieuwe mogelijkheden biedt.

Duurzame opzet

De gemeente Tilburg stelt in de conceptnota dat zij het huidige systeem niet wil veranderen zolang er geen eenduidige jurisprudentie is en geen zekerheid over eventuele wetwijzigingen. Dat lijkt ons een goede keuze. Veel inwoners zijn immers tevreden over het huidige systeem. Daarnaast is het van belang om vanuit een goede analyse en met een heldere doelstelling te komen tot een duurzame opzet van 'Hulp aan Huis'.

Wij vragen wel aandacht voor tijdige en heldere communicatie hierover met de betreffende burgers. Het is voor velen lastig om enerzijds het bericht te krijgen dat alles voorlopig hetzelfde blijft en anderzijds te horen dat er veranderingen en bezuinigingen noodzakelijk zijn.

Verhoging € 2,50

Als onderdeel van de oplossing stelt u voor de eigen betaling van tariefgroepen 1, 2, en 3 te verhogen met € 2,50 per uur. U geeft aan dat ná de tariefstijging inwoners die verzekerd zijn bij de Tilburgse

Collectieve Ziektelkostenverzekering en die in tariefgroep 1 zitten per week € 3,30 of € 6,30 zelf moeten betalen. Dat is een forse verhoging voor mensen met een laag inkomen. Zij krijgen, relatief gezien, te maken met de grootste stijging.

De Sociale Raad heeft hier een aantal bedenkingen bij.

1. Er zijn inwoners die niet verzekerd zijn via de Tilburgse Collectieve Ziektelkostenverzekering (CZ of VGZ). Mensen kunnen inhoudelijke redenen hebben om bij een andere ziektekostenverzekeraar aangesloten te zijn, bijvoorbeeld omdat er een hogere en betere dekking is voor de kosten die zij moeten maken.
2. U geeft aan dat Tilburgers eventueel een beroep kunnen doen op bijzondere bijstand. De ervaringen met bijzondere bijstand nu zijn dat aanvragen nauwelijks worden toegekend. Als aanvragen voor de verhoging eigen bijdragen mogelijk zijn dan adviseert de Sociale Raad dat gelijktijdig met de veranderingen standaard informatie en een aanvraagformulier bijzondere bijstand meegestuurd wordt. Inwoners moeten daarover goed geïnformeerd worden en ondersteuning krijgen bij het aanvragen. Uiteraard moeten aanvragen dan ook toegekend worden.
3. Bij een hogere betaling gaan mensen wellicht minder uren afnemen. Als een hogere prijs tot gevolg heeft dat hulp aan huis voor een groep niet meer betaalbaar is, is dat voor de Sociale Raad een ongewenste ontwikkeling.

Een stijging van kosten juist voor de inwoners met de lage inkomens vindt de Sociale Raad Tilburg geen goede ontwikkeling. Als de prijsverhoging gecompenseerd wordt door andere, blijven zij hetzelfde betalen maar hebben zij, naast allerlei regelingen als toeslagen en heffingskortingen, er weer wel een regeling bij.

Onderbesteding van de 'oude' Wmo middelen

In opdracht van 'Binnenlands Bestuur' is een onderzoek gehouden naar de besteding van het Wmo-budget in 2015. Zij concluderen dat bijna negen op de tien gemeenten in 2015 geld hebben overgehouden¹.

De Sociale Raad Tilburg vraagt zich naar aanleiding van dit bericht af wat de cijfers voor Tilburg zijn en of de onderbesteding van € 1,6 miljoen van de 'oude' Wmo hier een verband mee heeft.

Belang Hulp aan Huis

1. De Sociale Raad Tilburg wil graag het belang van 'Hulp aan Huis' nog eens onder de aandacht brengen. De overheid wil dat mensen langer in hun eigen huis blijven wonen en velen willen dat ook graag. Dat heeft echter wel consequenties en betekent onder meer dat er meer ondersteuning en zorg nodig is zodat mensen niet vereenzamen en vervuilen in hun huis. Duidelijk is dat hulp aan huis hier een basisvoorziening voor is.
2. Wij hechten grote waarde aan de signaleringsfunctie van de medewerksters 'Hulp aan Huis'. Zij komen bij inwoners thuis en bouwen vaak een vertrouwensrelatie op. Door vroegtijdig signaleren en doorgeven van mogelijke nieuwe problemen kan adequaat gereageerd worden. Dit kan soms zwaardere ondersteuning of zorg op een later tijdstip voorkomen. Voorwaarde is dat het voor zowel degenen die voor een zorgaanbieder werken als voor alfa-hulpen duidelijk is dat zij deze functie hebben, dat zij hierin geschoold worden, weten bij wie zij hun signalen weg kunnen leggen en dat opvolging ervan structureel geregeld is.
3. Continuïteit tussen hulpvrager en hulpgever is voor veel mensen van groot belang. De eerder genoemde vertrouwensrelatie kan alleen ontstaan als mensen dezelfde hulp in de huishouding voor langere tijd houden. Zij geven ook aan het vervelend te vinden om regelmatig een andere persoon over de vloer te krijgen.

Verbod op inzet alfa-hulpen

De kans is groot dat er op korte termijn wetgeving komt die verbiedt dat alfa-hulpen ingezet worden in een algemene voorziening. Dit zal voor Tilburg, inwoners en alfa-hulpen grote gevolgen hebben. De Sociale Raad Tilburg vraagt aandacht voor inwoners en alfa-hulpen die vaak naar volle tevredenheid een jarenlange relatie met elkaar hebben. Wij pleiten er voor dat bij de aanbesteding het belang van het continueren van bestaande werkrelaties meegenomen wordt.

¹ H. Bekkers, 'Overschotten te over', Binnenlands Bestuur - week 18/2016, blz. 12-13.

Integrale benadering

De Sociale Raad Tilburg pleit voor een integrale benadering, waarbij vanuit het brede sociaal domein problemen geanalyseerd en oplossingen gezocht worden. Misschien leidt dat tot andere oplossingen van een financieel probleem.

Een integrale zienswijze vinden wij terug in de term 'positieve gezondheid' van M. Huber². Geen onbekend begrip voor u aangezien u dit als uitgangspunt voor uw 'Nota Publieke Gezondheid Midden-Brabant 2016-2019' hebt genomen.

In de brief 'Toekomstvaste langdurige zorg en ondersteuning' van staatssecretaris M. van Rijn³ vinden we deze inzet om te komen tot nieuwe integrale functies op de grenzen van huishoudelijke hulp, begeleiding en persoonlijke verzorging ook terug.

De ontwikkelingen in onze samenleving vragen om een integrale benadering die mogelijk minder geld kost en de kwaliteit van de geboden ondersteuning verbetert.

De Sociale Raad Tilburg doet een beroep op u om voor 1 juli 2017 te komen met voorstellen over hoe besparingen zijn te realiseren door Hulp aan Huis te combineren met andere interventies in het sociaal domein en door afstemming en samenwerking tussen diverse organisaties. Leidend daarbij is dat (kwetsbare) burgers de ondersteuning en zorg krijgen die zij nodig hebben, afgestemd op de persoonlijke situatie. Maatwerk dus.

Advies uitbrengen

Wat wij tot slot nog willen vermelden, is dat de periode waarin wij advies moeten uitbrengen erg kort is. Daardoor hebben wij geen mogelijkheden gehad om bijvoorbeeld nog met inwoners en organisaties in gesprek te gaan. Dat vinden wij jammer omdat wij graag van burgers zelf horen hoe zij het ervaren en wat hun wensen zijn.

Mochten er naar aanleiding van onze reactie nog vragen zijn dan horen wij die graag. Wij zijn altijd bereid om in een gesprek hier verder op in te gaan.

Hoogachtend,
namens de Sociale Raad Tilburg,

Jos van Balveren
Voorzitter Sociale Raad Tilburg

² Positieve gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Het concept kent 6 dimensies: lichaamsfuncties, mentale functies en beleving, de spiritueel/existentiële dimensie, kwaliteit van leven, sociaal maatschappelijke participatie en dagelijks functioneren (M. Huber).

http://www.zonmw.nl/fileadmin/documenten/Begip_Gezondheid/Factsheet_Positieve_gezondheid.pdf

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/12/04/kamerbrief-over-toekomstvaste-langdurige-zorg-en-ondersteuning>